

έγκεντρίζονται εις βάθος δέκα τὸ πολὺ ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, ὥστε ἀποτυγχανούσης ταύτης ἐπιτρέπεται ἢ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐκτέλεσις δευτέρας ἐγκεντρίσεως ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀμπέλου, ἀποκοπτομένου τοῦ πρέμνου αὐτῆς 5—10 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου βαθύτερον. Αἱ παλαιότεραι ἀμπελοὶ, αἱ ἔχουσαι συνήθως τὸ ἄνω μέρος τοῦ πρέμνου κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ξηρὸν καὶ ἐφθαρμένον ἐγκεντρίζονται βαθύτερον κατὰ τὸ μέρος ἔνθα τὸ πρέμνον αὐτῶν εἶνε ἀκέραιον. Πολλάκις συμβαίνει τὸ πρέμνον νὰ εὑρίσκηται κεκλιμένον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει χρησιμοποιοῦται ἐνθεμα γωνιῶδες, ὅπερ τοποθετούμενον καταλλήλως ἐν τῇ ῥωγμῇ σχηματίζει στέλεχος κάθετον.

Ἡ δι' ὑγρᾶς ἀργίλλου καὶ βοείου κόπρου ἐπιχρῖσις τῶν τομῶν σκοπὸν ἔχει νὰ παρεμποδίσῃ τὸν ἀέρα νὰ ἔλθῃ εἰς συνάφειαν μετὰ τῶν πληγῶν καὶ ἐπομένως νὰ παρακωλύῃ τὴν ἀποξήρανσιν τῶν τμηθεισῶν ἐπιφανειῶν.

Ἀπὸ τῆς ἐγκεντρίσεως μέχρι τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἢ ἀμπελοσ δέον νὰ σκαλίζεται μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας τρεῖς τοῦλάχιστον. Τὰ κεντράδια ἄρχονται συνήθως βλαστάνοντα ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, πολλάκις ὅμως ἢ βλάστησις βραδύνει καὶ μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου. Ὁ ἀμπελοργὸς ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου δέον κατὰ δεκαπενθημερίαν νὰ ἐπισκέπτεται αὐτὰ ἵνα ἀποσπᾷ τὰς ἀπὸ τοῦ πρέμνου τυχόν φυομένας παραφυάδας καὶ νὰ στυλῶνῃ τὰ ἐκ τοῦ ἐνθέματος μετὰ δυνάμει βλαστάνοντα βλαστήματα. Ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου δέ, ὅσων ἀμπέλων ἀπέτυχεν ἢ ἐγκέντρισις, ἀφίενται αἱ παραφυάδες, ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς σημεῖον ὅπως κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπαναληφθῆ ἢ ἐγκέντρισις. Πολλάκις συμβαίνει ἢ πρώτη βλάστησις τῶν ἐνθεμάτων νὰ ἦνε καχεκτικὴ, μετὰ τινα δὲ χρόνον ν' ἀποξηρανθῆ. Τὰ κεντράδια ταῦτα δυνατὸν νὰ βλαστήσωσι καὶ ἐκ δευτέρου καὶ νὰ φέρωσιν ἰσχυρὰ καὶ εὐρωστα βλαστήματα.

Κατὰ τὸν Μαρὲ τὰ μέχρι τέλους Μαΐου βλαστάνοντα κεντράδια φέρουσι συνήθως καρπὸν εὐθύς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους. Οὐχ ἦττον τὸ εἰσόδημα τοῦτο εἶνε ἐλάχιστον. Τὸ δεύτερον ἔτος ὃ ἐγκεντρισθεὶς ἀμπέλων δύναται νὰ δώσῃ καὶ πλεον τοῦ ἡμίσεος τακτικῆς εἰσοδήματος.

Κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ ἐπομένου ἔτους αἱ ἐγκεντρισθεῖσαι ἀμπελοὶ κλαδεύονται ἀφαιρουμένων τῶν περισσῶν κληματίδων, τηρουμένου τοῦ νέου κορμοῦ βραχέος ἵνα προφυλάσσηται ἀπὸ τῶν πρωΐμων παγετῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἀνέμων, οἵτινες, ἐὰν ἢ νεοσχηματισθεῖσα κεφαλὴ τῆς ἀμπέλου ἀπέχη πολὺ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, δύναται νὰ θραύσωσιν αὐτὴν ἢ καὶ νὰ ἀποσπάσωσι τὸν κορμὸν ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ἐνώσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ παλαιοῦ στελέχους. Πρὸς

τὸν αὐτὸν δὲ σκοπὸν ἐπαναλαμβάνονται καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ αὐτὰ σκαλίσματα, τὸ παράχωμα καὶ τὸ στήλωμα.

Τὸ τρίτον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐγκεντρίσεως ὃ ἀμπέλων δύναται νὰ φέρῃ καὶ πλεον ἢ τὸ τακτικὸν εἰσόδημα, ἐπαναλαμβάνονται δὲ αἱ τοῦ δευτέρου ἔτους περιποιήσεις. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀναπληροῦνται καὶ τὰ κενὰ διὰ καταβολᾶδων ἐκ τῶν ἤδη λίαν ἀνεπτυγμένων κληματίδων τῶν κεντραδίων.

Ἐκ λεπτομερῶν δοκιμῶν πολλῶν διακεκριμένων ἀμπελοργῶν ἐβεβαιώθη ὅτι διὰ τῆς ἐγκεντρίσεως τῆς ἀμπέλου ἐν οἰαδῆποτε ἡλικίᾳ οὔτε τὸ ποσὸν οὔτε ἢ διάρκειά τῆς παραγωγῆς αὐτῆς ἐλαττοῦται, κατορθοῦται μάλιστα ἢ οὕτως εἰπεῖν ἀναγέννησις τῶν γεγηρακότων κλημάτων, εἰς τὰ ὅποια οὕτω παρέχεται νέα δύναμις καὶ παρατείνεται ὁ βίος αὐτῶν. Ἡ ἐγκέντρισις δύναται ὡσαύτως νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἄριστον μέσον κατὰ τῶν ρυαδῶν ἢτοι τῶν ριφιδῶν ἢ ἀκαμάτων, διότι αἱ ἀμπελοὶ αὐταὶ ἐγκεντρίζομεναι καθίστανται λίαν καρποφόροι.

Π. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπιθεωρητὴς τῆς Γεωργίας.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια· ἴδε σελ. 793.]

Ἐν τινι τῶν προηγουμένων φύλλων τῆς Ἐστίας (Φυλ. 569, σελ. 742) εἶδομεν, ὅτι ὑπάρχει στενὴ σχέσηις τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν καθόλου αὐτοῦ φυσιογνωμίαν, ἢτοι πρὸς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου καὶ τὴν ἔκφρασιν, τὸ βῆμα καὶ τὸ παράστημα τοῦ σώματος, τὰς κινήσεις τῶν μελῶν κ.τ.λ. καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς φυσιογνωμίας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸν χαρακτῆρα. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ προκατελημμένοι κατὰ τῆς ἀπὸ τῆς φυσιογνωμίας εἰκασίας τοῦ χαρακτῆρος δὲν δύναται ν' ἀρνηθῶσιν, ὅτι καθ' ἑκάστην αὐτοὶ οὔτοι περιπίπτουσιν εἰς ἀντίφασιν, μεταχειριζόμενοι ἀκουσίως ἐκφράσεις, οἵαι αἱ ἐξῆς: ὑπερήφανον βᾶδισμα, πονηρὸν βλέμμα, αὐθαδὲς μέτωπον, βλέμμα τρυφερὸν, ὑψηλόφρων μορφή κ.τ.λ. ἢτοι ἐκφράσεις χιλιάκις εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ἐπαναλαμβανομένας ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, καὶ τότε μόνον ἐχούσας ἐννοίαν τινα ὅταν δεχθῶμεν ὅτι ἢ φυσιογνωμία εἶνε, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον, τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς.

Δεχόμενοι τὴν παρατήρησιν ταύτην ὡς ἀληθῆ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀναμνησκόμενοι ἐξ ὅσων εἴπομεν εἰς τὰ προηγουμένα φύλλα, ὅτι τὰ διάφορα

εἶδη τῆς γραφῆς συνδέονται πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, ἐξάγομεν τὸ λογικὸν συμπέρασμα, ὅτι ἡ γραφὴ ἀνθρώπου τινὸς ἔχει στενοτάτην ἀναφορὰν πρὸς τὴν φυσιογνωμίαν αὐτοῦ, ἥτις συνήθως ἐκφράζει τὴν στιγμιαίαν διάθεσιν καὶ τὰ αἰσθητάματα, ἐν ᾧ ἡ γραφὴ μᾶλλον τὸ ἐν αὐτῷ παραμένον, ἢ τοὺς κυρίους χαρακτῆρας τοῦ ψυχικοῦ αὐτοῦ βίου.

Ἡ γνώμη αὕτη, ἡ θεωρητικῶς πιθανή, ἀποδεικνύεται ὀρθή καὶ ἐμπράκτως. Πλήθος διδασκάλων, ἠναγκασμένων νὰ συγκρίνωσιν ἑκατοντάδας γραφῶν, ἐκπλήσονται βλέποντες ὅτι ἡ γραφὴ εἶνε πιστὴ εἰκὼν καὶ ὁμοίωμα τοῦ ἐξωτερικοῦ παραστήματος καὶ τῶν τρόπων ἑκάστου τῶν μαθητῶν, καὶ ὅτι γραφὴ τις ἔχουσα γράμματα παχέα, στρογγύλα, ἢ μακρά, λεπτά, ἰσχνά καὶ ὀξέα, ἢ βραχέα, κεκαμμένα, ὑβώδη, συνιστάμενα ὡς ἀπὸ ποδῶν κωνῶπων, ἢ ραδιανά, κομφά, εὐχερῶς γεγραμμένα καὶ εὐσχημα, ἀναπαριστᾷ ἐπιτυχῶς ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ διδασκάλου ὡς διὰ μαγείας τὴν εἰκόνα τοῦ μαθητοῦ ἢ τῆς μαθητρίας εἰς οὓς ἀνήκει ἡ γραφὴ.

Ἐνίοτε ὁμως, κατ' ἐξαιρέσιν, ἡ εἰκὼν δὲν ὁμοιάζει ποσῶς ἄνθρωπος π.χ. παραστήματος καὶ ἐξωτερικοῦ ὅλως ἀσήμου ἔχει γραφὴν ὅλως ἔντονον καὶ χαρακτηριστικὴν, ἕτερος δὲ φαινόμενος στερρὸς καὶ ἀκαμπτος ἔχει ἀπροσδοκῆτως γραφὴν προδίδουσαν ἀσθενῆ χαρακτῆρα καὶ κενόν. Παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὁμως τούτοις παρατηρεῖ τις συνήθως βραδύτερον ὅτι καὶ ὁ ἐξωτερικὸς χαρακτῆρ προσηρόσθη πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς γραφῆς ὑποδεικνυμένην τροπὴν, καὶ ὅτι ἡ περὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων διάγνωσις τοῦ γραφολόγου ἦτο ὀρθή καὶ δικαία.

Ἄπασαι ἐν τούτοις αἱ ζῳηραὶ καὶ πειστικαὶ αὐταὶ ἐντυπώσεις δι' ἐκείνους οἵτινες αἰσθάνονται ταύτας εἶνε μᾶλλον ἔμμεσοι καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον καταφανεῖς, ἐξ αὐτῶν δὲ δὲν ἐξάγονται κανόνες οὔτε ἰδρύονται νόμοι. Ἐνεκα τούτου ἡ συνάφεια τῆς γραφῆς πρὸς τὴν φυσιογνωμίαν γίνεται καταφανεστέρα, ἐὰν πρὸς κρίσιν ἡμῶν λάβωμεν ἐξ ὅλων τῶν σωματικῶν ἰδιοτήτων ἀνθρώπου τινὸς ἐκεῖνο τὸ ὄργανον κυρίως δι' οὗ οὗτος γράφει, ἢ τοὶ *τὴν χεῖρα*.

Ἐπὶ τῆς χειρογνωμικῆς, ἢ τοὶ τῆς συμβολικῆς τοῦ ὄργάνου τούτου τοῦ σώματος, δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος δρᾷ καὶ ἐργάζεται, δι' οὗ ἀντεπεξέρχεται κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν κόσμον καὶ κυριαρχεῖ αὐτοῦ, ἐσκέφθησαν πολλοὶ καὶ ἔγραψαν. Ἐὰν δὲ ἐξαιρέσωμεν τὰς παρ' ἅπασιν τοῖς λαοῖς εὕρισκομένας θεωρίας περὶ τῶν γραμμῶν τῆς χειρὸς καὶ τῆς σημασίας αὐτῶν, εἶνε γεγονός βεβαιωμένον ὑπὸ τῆς πείρας, ὅτι ἡ χεῖρ τοῦ καλλιτέχνου εἶνε διάφορος τῆς τοῦ φιλοσόφου, αὕτη δὲ τῆς τοῦ πολεμιστοῦ ἢ τῆς τοῦ κοινῶν ἐργάτου. Διαφέρει δὲ οὐ μόνον κατὰ τὴν λειότητητα ἢ ἀδρότητα τῆς

παλάμης καὶ τοῦ πρानοῦς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν μορφήν καὶ τὴν ὄψιν. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ διαιρέσωμεν καὶ τὰς χεῖρας, ὅπως καὶ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τρεῖς κυρίας τάξεις ἢ τύπους, αἵτινες, ὡς εἰκός, ἔχουσι μεταξὺ τῶν πολλὰς παραλλαγὰς καὶ ποικιλίας. Οἱ τύποι δὲ οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐξῆς.

Α'. Ἡ *στοιχειώδης χεῖρ*, ἡ ἔχουσα εὐρεῖαν παλάμην, ὑψηλὸν ἀδράν καὶ σκληρὰν, βραχὺν ἀντίχειρα, σφαιρώματα τῶν δακτύλων σκληρὰ ἢ ὀλίγον ἀνεπτυγμένα, δακτύλους βραχεῖς, παχεῖς, ἰσχυροῦς, ἀκρα τῶν δακτύλων ἀνεπτυγμένα, τετράγωνα ἢ στρογγύλα, τέλος δὲ γραμμὰς ὀλίγας, ἀλλὰ χονδροειδῶς κεχαραγμένας. Τοιαύτη εἶνε ἡ χεῖρ τοῦ πλείονος ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἀριθμοῦ δηλ. ἐκείνου ὅστις προῦρισται νὰ ἐκτελῇ τὰς χονδροειδεστέρας χειρωνακτικὰς ἐργασίας ἐν ἰδρωτὶ τοῦ προσώπου του καὶ ὅστις θεωρεῖται ὡς τὸ ἀναγκαῖον ὑπόστρωμα καὶ ἡ βᾶσις τοῦ ἐτέρου μικροτέρου ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἔχοντος ὑψηλότερον βίον. Ἄνευ τῶν πρώτων ἀνθρώπων, ὧν συνήθως ἡ ἐργασία μένει ἀφανὴς καὶ ὑποτιμᾶται, ἢ θηλεν εἶναι ἀδύνατος πᾶσα ἀνωτέρα πνευματικὴ δρᾶσις καὶ ἐπίδοσις τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὰ κρείττω. Αὕτη εἶνε ἡ χεῖρ τοῦ κοινῶν χωρικοῦ, τοῦ κοινῶν στρατιώτου, τοῦ ἐργάτου ἐν τοῖς λιθοτομέοις, τοῦ ναύτου καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν χειρωνακτῶν. Ταῦτα δὲ λέγοντες δὲν νοοῦμεν, ὅτι ἐν τῇ κλάσει ταύτῃ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἀπαντῶνται καὶ τύποι χειρὸς, ἔχοντες ὄψιν ἀνωτέραν τοῦ τύπου τούτου, ἀλλ' ὅτι αἱ τοιαῦται ἐξαιρέσεις ὑποδεικνύουσιν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον εἶνε περισσότερον τῆς θέσεως αὐτοῦ ἀνεπτυγμένον καὶ ὅτι εἶνε ἄξιον κρείττονος προορισμοῦ.

Ἡ *στοιχειώδης χεῖρ*, ὡς εἶνε ἐπόμενον, γράφει στοιχειωδῶς, ἡ δὲ γραφὴ αὐτῆς συνήθως ἔχει τὴν ὄψιν τῆς ἀπαιδευσίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἀνελευθερίας. Συνίσταται ἐκ γραμμῶν μεγάλων, γωνιωδῶν, ἀκόμψων, δυσαρμονικῶς μετ' ἀλλήλων συνηλωμένων, καὶ δεικνύει τὴν στενοχωρίαν τοῦ γράφοντος καὶ τὴν ἔλλειψιν ἀνεξαρτησίας, τουτέστιν προσκόλλησιν ἀνωφελῆ εἰς τοὺς καλλιγραφικοὺς κανόνες καὶ τὴν ἐν τῷ σχολεῖν διδασκαλίαν. Ἄν δὲ καὶ ἐνίοτε τὰ γράμματα εἰς τινὰς περιστάσεις εἶνε μικρά, οὐδέποτε ὁμως εἶνε τόσῳ μικρά, ὅσῳ τῶν ἄλλων τύπων. Ὅταν ἡ γραφὴ αὕτη συνίσταται ἐκ μεγάλων γραμμῶν, οἱ συρμοὶ αὐτῶν, οἱ συνήθως μὴ φέροντες οὐδένα χαρακτῆρα καὶ ἐρριμμένοι ἀτάκτως, δὲν δεικνύουσι βεβαίως μεγαλεῖον ἢ πνευματικὴν ὑπεροχὴν, ἀλλ' ἀπλῆν παιδικὴν ἀνικανότητα, δι' ἧς προσπαθοῦσι νὰ διατηρήσωσι τὸ κανονικὸν μέγεθος. Ἡ γραφὴ ὁμως αὕτη καὶ μεθ' ὅλην ταύτην τὴν πτωχείαν δύναται νὰ δεικνύη ἰκανὴν ἰδιοτροπίαν, σκληρότητα, δύναμιν

θελήσεως, φιλοπλουτίαν, ἔχνη καλαισθησίας, συνήθως δὲ σωφροσύνην καὶ πρόνοιαν, ἐνίοτε δυσπιστίαν, ἄλλοτε ἰδιορρυθμίαν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀληθῆ πρωτοτυπίαν, διότι αὕτη προϋποθέτει πνευματικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἐνταῦθα καταχωρίζομεν δείγμα στοιχειώδους χειρὸς ἀγαθοῦ χειρῶν αἰκτος, ἀπερίττου, ἀκαλαισθήτου, τιμίου δὲ καὶ ἀκριβῶς ἐκπληροῦντος τὰς ἀνατιθεμένας εἰς αὐτὸν ἐργασίας.

ζωσφχδύ η̄ννυν ἀνλυ

Β'. Ἡ προσφυῆς χεῖρ. Ταύτης ἡ παλάμη δὲν εἶνε πλατεῖα καὶ ἰσχυρὰ ὅπως τῆς πρώτης, οἱ δάκτυλοι εἶνε μακρότεροι, παρὰ τοῖς πρακτικοῖς τῶν ἀνθρώπων ἔχοντες τὸ ἄκρον πεπλατυσμένον, παρὰ δὲ τοῖς θεωρητικοῖς ὀξύ. Κόμβοι τινὲς τῶν ἀρθρώσεων τῶν δακτύλων προέχουσιν ὑπὲρ τοὺς λοιπούς. Αἱ γραμμαὶ τῆς παλάμης εἰς τὸν τύπον τοῦτον εἶνε διάφοροι, πολυάριθμοι, διακεκομμένοι, συγκεχυμένοι, διατεμνόμενοι, μικρὰ ἢ ἀπλαῖ, καθαρά, ὀλίγα, ἐπιμήκεις κ. τ. λ. Ἡ χεῖρ αὕτη, ἀπαντῶσα κατὰ διαφορωτάτας παραλλαγὰς, ἀνήκει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν μεσαίαν τάξιν τῶν λογίων, ἤτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν ὑπερεχόντων πνευματικῶς τῶν πρώτων, τῶν ἐχόντων στοιχειώδη χεῖρα καὶ εἰς τούτους ὑποτεταγμένων. Οἱ ἔχοντες δὲ τοιαύτην χεῖρα δίδουσιν εἰς τὴν ἄμορφον ὕλην μορφὰς τελειότερας, οἷον οἱ ἀρχιτέκτονες, οἱ καλλιτέχναι, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ πλοίαρχοι, οἱ μηχανικοί, οἱ ἐργοστασιαρχαί, οἱ ἔμποροι, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ἰατροί, κ. τ. λ.

Αἱ χεῖρες αὗται ὑποδιαιροῦνται πάλιν εἰς ἐνεργητικὰς καὶ εἰς εὐαισθητοὺς, ἀναλόγως τῆς δράσεως τοῦ εὐφυοῦς ἀνθρώπου ἢ τῆς εὐαισθησίας αὐτοῦ. Αἱ πρώται εἶνε ἰσχυρότεραι καὶ τὰ μέρη αὐτῶν εἶνε μᾶλλον ἀνεπτυγμένα· ὁ ἀντίχειρ εἶνε μέγας καὶ πλατύς, φέρων καὶ σφαιρώματα ἀνεπτυγμένα, οἱ δὲ δάκτυλοι ἔχουσι πλατέα ἄκρα, ὑποδεικνύοντα πρᾶκτικὸν καὶ εὐκίνητον πνεῦμα. Αἱ χεῖρες αὗται πλεονάζουσι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ἐνῶ ἡ δευτέρα ὑποδιαιρέσας, αἱ εὐαισθητοί, ἀπαντῶσι κυρίως παρὰ τῷ θήλει φύλλῳ. Αἱ δευτεραί αὗται χεῖρες ἔχουσι λείους τοὺς δακτύλους, τὸν ἀντίχειρα μικρόν, τοὺς δακτύλους μᾶλλον τετραγώνους κατὰ τὸ ἄκρον, ἢ ὀξεῖς ἢ τέλος φοειδεῖς, ὅταν εἶνε τελείως ἀνεπτυγμένα. Χεῖρες τοῦ τύπου τούτου ἀτελεῖς, ἄσχημοι, δυσαρμονικαί, προδίδουσι προσέγγισιν εἰς τὰς στοιχειώδεις, ἐνῶ τοῦναντίον χεῖρες ὠραῖαι καὶ ἀρμονικαί προσεγγίζουσι τὸν τρίτον, τελειότερον τύπον.

Ἡ προσφυῆς χεῖρ, οὔσα μετρία τὸ μέγεθος καὶ συμμετρικῶς καὶ τελείως ἀνεπτυγμένη, βεβαίως γράφει καὶ προσφυῶς, ἢ δὲ γραφῆ αὐτῆς ἐκτός

τοῦ πλοῦτου τῶν μορφῶν εἰς τὰ γράμματα ὑποδεικνύει προπάντων πνευματικὴν εὐκίνησιν, ἐλευθερίαν, ἀνεξαρτησίαν, καὶ ἐν γένει καθιστᾷ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ γράφοντος καθαρωτέραν καὶ εὐκρινεστέραν, ἀναλόγως τοῦ μέτρου τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως καὶ εὐφυΐας· διότι εἰς τί συνίσταται ἐπὶ τέλους ἡ ἀληθῆς πνευματικὴ παιδεία εἰ μὴ εἰς τὴν προσκτηθεῖσαν πνευματικὴν ἐλευθερίαν; Ἡ γραφῆ ὅμως τῶν ἐνεργητι-

κῶν χειρῶν φαίνεται εὐκίνητος, ζωηρὰ καὶ ζῶσα, τῶν δὲ πρᾶκτικῶν, τῶν ἔχουσῶν πεπιεσμένους τοὺς δακτύλους, τὰ γράμματα καὶ αἱ λέξεις δὲν χωρίζονται σχεδὸν ἀπ' ἀλλήλων. Χεῖρες ἔχουσαι ἰσχυρὸν πλατὺν ἀντίχειρα καὶ εὐρείαν παλάμην γράφουσι γράμματα παχέα καὶ βαρῆα, δείγματα ἰσχυρᾶς θελήσεως καὶ αὐτοσυνειδησίας, χεῖρες δὲ φέρουσαι προεχούτας ἀρθρώσεις, ὀξείας καὶ λεπτά, οἷα τῶν κριτικῶν καὶ φιλοσόφων. Ἡ γραφῆ τῆς εὐαισθητοῦ χειρὸς εἶνε μᾶλλον λοξή, ἢ χάραξις τῶν γραμμάτων εἶνε ἐλαφροτέρα καὶ δεικνύει κατὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ γράφοντος τοὺς γραφολογικοὺς χαρακτῆρας τῆς καλοκἀγαθίας, τῆς εὐαισθησίας, τῆς ματαιοδοξίας. Ἐνταῦθα καταχωρίζομεν τὴν ἐξαιρέτως δραστηρίαν προσφυῆ ὑπογραφὴν Ναπολέοντος τοῦ Α'.

Napoleon

Τελειότατος τύπος εἶνε ὁ Γ', ἡ πνευματώδης ἢ ψυχικὴ χεῖρ ἢ ἔχουσα προμήκεις τὴν τε παλάμην καὶ τοὺς δακτύλους, ὠραῖα δὲ ὡσειδῆ, οὐδέποτε στρογγύλα ἢ τετράγωνα τὰ ἄκρα αὐτῶν. Οἱ κόμβοι τῶν ἀρθρώσεων μόλις εἶνε αισθητοί· ὁ ἀντίχειρ καὶ τὰ σφαιρώματα αὐτοῦ κανονικά, οὐχὶ ὅμως καὶ ἰκανῶς ἀνεπτυγμένα. Ἐπὶ τῆς παλάμης βλέπομεν τρεῖς καταφανεῖς συνεχεῖς γραμμάς, τὰς καλουμένας γραμμάς τῆς καρδίας, τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς ζωῆς, ἀναμίκτους πρὸς ὀλίγας ἀρμονικὰς καμπύλας.

Καθ' ὑπολογισμοὺς τῶν γραφολόγων ὁ δευτερος τύπος ἀπαντᾷ τέλειος εἰς χιλίους ἀνθρώπους μεταξὺ ἐνὸς ἑκατομμυρίου, ὁ δὲ τρίτος ἐπίσης τέλειος μόλις ἄπαξ μεταξὺ χιλίων χειρῶν τῆς δευτέρας τάξεως. Ὁ τύπος οὗτος τῆς πνευματώδους χειρὸς θαυμάζεται καὶ δικαίως ἐν ταῖς Παναγίαις τοῦ Ῥαφαήλου. Εἰς τὸν τύπον τοῦτον ὑπάγεται ἐπίσης καὶ ἡ χεῖρ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Τιτιανου (τὸ δηνάριον). Καὶ ὁ ἀπόστολος δὲ Ἰωάννης θὰ εἶχεν, ἐὰν κρίνωμεν ἐξ ὅλης αὐτοῦ τῆς προσωπικότητος, ὁμοίαν χεῖρα. Ἡ πνευματώδης χεῖρ, ἰδίως δὲ ἡ τελείως ἀνεπτυ-

γμένη, εἶνε ἰδία τῶν εὐγενῶν ἐκείνων, καθαρῶν καὶ ἰδεωδῶν ἀνθρώπων, οὔτινες ἄνευ κακίας καὶ ψεύδους ὑφούμενοι ὑπεράνω τῶν ἐρίδων καὶ φιλονεικιῶν τῶν κομμάτων, ἐμποιοῦσιν εἰς πάντα τὴν ἐντύπωσιν γενναίων ψυχῶν, καταλίποντες ὀπισθεν αὐτῶν ἀγάπην καὶ σεβασμόν. Ἔνεκα τούτου δὲ ἡ χεὶρ αὐτῆ καὶ ἅπαντ' ὑπερβολικότερον παρὰ τὰς γυναίξιν, καὶ εἶνε χαρακτηριστικὴ τῶν εὐγενῶν καὶ μετ' αὐταπαρνήσεως εἰς τινὰ ἰδέαν ἀφοσιουμένων γυναικῶν, τῶν διαχευοσῶν ἐλεημοσύνην καὶ ἐχουσῶν ὑψηλὸν τι ἰδεῶδες, οἷον π. χ. ἡ τῆς ἀγίας Ἐλισάβετ. Ὁμοία χεὶρ, ἀλλὰ μεμιγμένη μὲ χαρακτηριστικὰ τινὰς τῆς προσφουῦς χειρός, ἢτοι ἀνεπτυγμένη ἰσχυρότερον καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν λοιπὴν ἀτομικότητα, εἶνε καὶ ἡ χεὶρ τῶν μεγάλων τεχνητῶν, οἷον ἡ τοῦ Ῥαφαήλ, ἡ τῶν ἀληθῶν ποιητῶν οἷον ἡ τοῦ Βύρωνος, ἡ τῶν ἐμβριθῶν, σκεπτικῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἐξόχως πνευματωδῶν ἀνδρῶν, ὅταν ὁ πνευματικὸς αὐτῶν βίος στρέφεται περὶ τὸ ὠραῖον καὶ ἀγνὸν ἰδεῶδες.

Γραφαὶ ὅλων πνευματώδεις ἢ ψυχικαὶ εἶνε ἐπίσης σπάνια ὅπως καὶ χεῖρες, δεικνύουσιν ὅμως χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀτόμου ἀνάλογον. Ἐλλείπει δὲ ὅλως ἀπ' αὐτῶν τὸ ἄδρόν, τὸ ὀξύ, τὸ γωνιωδες, τὸ περᾶδοξον καὶ ὅλως ἰδιόρρυθμον τῶν μορφῶν, καὶ περιέχουσι χαρακτηριστικὰ εὐγενεῖς, καθαρούς, ἀπλοῦς, ὠραίους, γράμματα διευθυνώμενα πρὸς τὰ ἄνω καὶ κείμενα ἄνωθεν τῆς γραμμῆς, ἐναρμόνιον ἔντασιν καὶ τόνον εἰς τὰς καταλλήλους χώρας, καὶ ἐν γένει ὡς βάσιν ἔχουσι τὴν ὡσεὶδὴ μορφήν, τὴν χαρακτηριστικὴν τῶν προσώπων τῶν εἰκόνων τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἀγγέλων καὶ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος προσώπων. Ἐνταῦθα ὑπάγονται αἱ ὠραῖαι ψυχικαὶ γραφαὶ τοῦ Ῥαφαήλ, τοῦ Σαβοναρόλα

που εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Μπελβεδέρε καὶ εἰς τὴν Ἀφροδίτην τῶν Μεδίκων ;

Ἐκ τῆς στοιχειώδους λοιπόν, τῆς προσφουῦς, καὶ τῆς πνευματώδους γραφῆς ἀνάγκη νὰ συμπεράνουμεν καὶ περὶ τῶσαν εἰδῶν χειρῶν. Ἄλλ' αἱ χεῖρες εἶνε μέρη τοῦ ἐν ἐναρμόνιον ὄλον ἀποτελοῦντος σώματος καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὐρωμεν πνευματώδη χεῖρα εἰς σῶμα τι βαρὺ, ἄξεστον καὶ γωνιωδες, ἢ τούναντιον στοιχειώδη χεῖρα εἰς πρόσωπον πνευματώδες καὶ ὄλως αἰθέριον. Ἐπίσης οὐδ' ὄλως δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὴν Μαργαρίταν τοῦ Φαύστου μὲ ῥίνα γρυπὴν, οἷα ἡ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ, ἢ παχύσαρκόν τινα καὶ καννιβότριχον καὶ κυανόφθαλμον ἄνδρα ὡς Μεριστοφελῆ, ἢ βραχύν τινα καὶ παχύν, βραχυλαίμον καὶ πληθωρικόν ὡς Δογμισσῶτον. Ποῖος δὲ ζωγράφος ἐξωγράφισε ποτε Παναγίαν μὲ ῥίνα σιμὴν ἢ Ἀγγελον μὲ σῶμα εὐρύτερον καὶ ῥωμαλέον; Διατί; «Διότι θὰ ἦτο ἄσχημον» ἅπαντ' ἕκαστος. Ἀλλὰ διατί μὴ ὁδῶς τις καὶ ῥωμαλέα μορφή ἀγγέλου θὰ εἰδείκνυε αὐτὸν ἄσχημον, ἐνῶ ὁμοία μορφή, ἅπαντῶσα εἶτε ἐν τῇ φύσει εἶτε ἐν εἰκόνι καὶ εἰκονίζουσα ναύτην τινὰ ἢ ξυλοκόπον, θὰ ἤρρεσκεν ἡμῖν καὶ θὰ ἐφαίνετο ὠραία; Ἡ ἀπάντησις εἶνε ἀπλουστάτη· διότι εἰς μὲν τὴν πρώτην περιστασιν ἀντίκειται ἡ εἰκὼν πρὸς τὸ πνευματικὸν ὄν τοῦ ἀγγέλου, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀναλογεῖ ἀκριβῶς πρὸς τὸ πνευματικὸν ὄν τοῦ ναύτου, ἢτοι πρὸς τὸν χαρακτήρα του.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων, χωρὶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἔρευναν τῆς ὄλης συμβολικῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἔνεκα ἐλλείψεως χώρου, βλέπομεν καταφανῶς, ὅτι καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ἃς δὲν δυναμέθα εὐθὺς νὰ ἐξηγήσωμεν, οἱ νόμοι τῆς ἀρμονικῆς συναφείας τῆς μορφῆς πρὸς τὸ περιεχόμενον, τοῦ σώματος πρὸς τὸ πνεῦμα, εἶνε βαθέως εἰς τὴν ἐνδόμυχον ἡμῶν αἴσθησιν ἐκχεραγμένοι.

[Ἔπεται τὸ τέλος]

ΕΝΟΦΑΝΗΣ

*Non chiava l'anel core
il senoculmo e bianco*

F Hieronimo de feruiv

καὶ ἕτεραι προσόμοιοι ἐκ τῶν νεωτέρων χρόνων, ἢ τοῦ Παλαιστρίνα καὶ ἢ τοῦ Κλοποστόκ.

L. S. Jules trina.

Klopstock

Ὁ βλέπων τὰς γραφὰς καὶ ὑπογραφὰς ταύτας θὰ παρατήρησεν βεβαίως εὐθὺς ὅτι αἱ μορφαὶ αὐτῶν ὁμοιάζουσι τὰ μέγιστα πρὸς τὰ ἐντυπα καὶ τὰ γράμματα τῆς καλλιγραφίας, πρᾶγμα ὅπερ εἶνε λίαν φυσικόν. Διότι τί ἄλλο παριστᾷ ἡ καλλιγραφικὴ τέχνη ἢ τὸ ἰδεῶδες τῆς γραφῆς, καθ' ἣν ὁ τυχὸν προσωπικὸς χαρακτήρ ὑποχωρεῖ, ἀπαραλλάκτως ὅπως ἐξαφανίζεται ἢ προσωπικὴ ἔκφρασις ἀπέναντι τοῦ κλασσικοῦ τύ-

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

5'.

Φιλία καὶ μίσση, πάθη καὶ αἰσθήματα, κοινωνικότης καὶ περιθάλψις παρὰ τοῖς πιθήκοις.

Οἱ πιθήκοι συνάπτουσι κατὰ βούλησιν φιλίας καὶ πρὸς ὄντα ξένα πρὸς τὸ εἶδος αὐτῶν. Ὁ πλοίαρχος Παῖν διηγεῖται, ὅτι νέος χιμπαντζῆ μετενεχθεὶς παρ' αὐτοῦ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς εἰς Ἀγγλίαν, ἅμα ἐπεβίβασθη τοῦ πλοίου, ἔδωκε τὴν χεῖρα του εἰς πολλοὺς ναύτας, ἐνῶ εἰς ἄλλους ἀπεποιήθη ταύτην, ἄνευ γνωστῆς αἰτίας, μετ' ἐνδείξεων ὀργῆς καὶ δυσανεκτικότητος.